

Asia: VN/538/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi jätelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Yleiset säännökset (Luku 1)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 1 ja sen perusteluista

-

Yleiset velvollisuudet ja periaatteet (Luku 2)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 2 ja sen perusteluista

Suomen Kuitukierrätys Oy (SUK), lausunto:

JL 11a§: Uudelleenkäytön valmistelun edistäminen:

SUK kannattaa sitä, että uudelleenkäytön valmistelua harjoittavat yritykset voivat saada tähän tarkoitukseen soveltuvaa jätettä vain, jos kunta, tuottaja tai muu taho ei itse tee. Vastuutaholla on oltava ensisijainen oikeus uudelleenkäytön valmisteluun.

SUK kannattaa ja pitää edellytyksenä sitä, että jätteen luovuttaja voi periä uudelleenkäytön valmistelua harjoittavalta yritykseltä kustannustehokkaasta keräyksestä aiheutuneet kustannukset.

JL 15 a §: Kielto polttaa tai sijoittaa kaatopaikalle uudelleenkäytön valmistelua tai kierrätystä varten erilliskerättyä jätettä:

SUK painottaa sitä, että perusteluiden mukaan ehdotettu säännös ei estä kierrätystä varten erilliskerätyn jätteen polttamista tai sijoittamista kaatopaikalle, jos jäte on esimerkiksi

onnettomuudesta, epätavallisista sääolosuhteista tai muusta niihin rinnastettavasta jätteen haltijasta riippumattomasta poikkeuksellisesta syystä muuttunut laadultaan uudelleenkäytön valmisteluun tai kierrätykseen kelpaamattomaksi.

SUK:n kokemuksen mukaan joissakin markkinatilanteissa kierrätyskuituja joudutaan varastoimaan niin paljon, että katettu varastokapasiteetti ei riitä ja tällöin riskinä on materiaalin kastuminen ja pilaantuminen.

Kunnan vastuulla oleva jätehuolto (luku 5)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 5 ja sen perusteluista

-

Tuottajavastuu ja juomapakkaukset (Luvut 6 ja 7)

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen luvusta 6 ja 7 sekä niiden perusteluista

Suomen Kuitukierrätys Oy (SUK), lausunto:

JL 46§: Tuottajan vastuu jätehuollosta ja sen kustannuksista:

SUK kannattaa sitä, että tuottajavastuu laajennetaan koskemaan ulkomaisia etäkauppaa harjoittavia yrityksiä. Samalla tulee varmistaa, että lainsäädännön noudattamista valvovalle viranomaiselle taataan riittävät resurssit huolehtia esityksen toimeenpanon valvonnasta.

SUK vastustaa voimakkaasti sitä, että tuottajan (kustannus)vastuuta laajennetaan tuottajavastuun kierrätysvelvoitteiden täyttämistä yleisesti yhdyskuntajätteen keräykseen ja keräyskustannuksiin. Tämä voi nostaa tuottajan kustannuksia hallitsemattomasti ja kohtuuttoman paljon. Lisäksi ehdotettu laaja kustannusvastuu vähentää jätteentuottajan vastuuta jätteistään ja on täysin aiheuttamisperiaatteen vastaista.

JL 48§: Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat:

SUK vaatii, että etäkaupan verkkoalustat säädetään jätelaissa tuottajavastuuseen. Verkkoalustapalveluja tarjoavien yritysten tulee valvoa, että alustaa käyttävät yritykset vastaavat

tuottajavastuuvetoista Suomessa. Mikäli verkkoalustan kautta myyvä etämyyjä ei täytä tuottajavastuuvetoisuuttaan, on verkkoalustan vastattava tuottajavastuuvetoisuudesta etämyyjän puolesta.

Gloaalien verkkoalustayritysten on mahdollisuus varmistaa, että niiden alustoilla toimivat yritykset noudattavat kohdemaan lainsäädäntöä. Verkkoalustojen toissijainen vastuu helpottaisi myös valvovan viranomaisen työtä. Huhtikuussa 2020 julkaistuissa Eunomian suosituksissa komissiolle koskien tuottajavastuujärjestelmiä linjataan, että jäsenvaltioiden tulisi ottaa myyntialustat ykkösprioriteetiksi vähentääkseen vapaamatkustusta erityisesti sähkö- ja elektroniikkalaitteita, paristoja ja akkuja sekä pakkauksia koskien.

SUK pitää välttämättömänä sitä, että pakkausten tuottajavastuun nykyinen liikevaihtoraja (1 M€) poistetaan viimeistään SUP-direktiivin implementoinnin yhteydessä. Tämä on erittäin tärkeää yritysten tasapuolisen kohtelulle ja pakkausten tuottajavastuun uskottavuudelle.

JL 49a-d§: Kuntien ja tuottajayhteisön yhteistoiminta pakkausjätteen kiinteistöittäisessä keräyksessä:

SUK toteaa, että kunnille ehdotettu oikeus ja velvollisuus pakkausjätteen kiinteistökeräykseen tuottajien kustannuksella on merkittävä muutos sekä operatiivisesti että kustannusvaikutuksiltaan (vrt. tuottajan laaja kustannusvastuu). Valtaosa Suomen kunnista on siirtänyt lakisääteisen jätehuoltovelvoitteen toteuttamisen omistamilleen jätelaitoksille, jotka ovat pääosin osakeyhtiöitä, joille voidaan asettaa tuottovaatimuksia ja joista osa maksaa myös osinkoja.

SUK:n ehdoton edellytys on, että luonnoksessa esitetty kuntien ja tuottajayhteisön yhteistoiminta kirjataan ja toteutetaan siten, että tuottajille aiheutuvat kustannukset sovitaan materiaaliakohtaisesti, alueellisesti, läpinäkyvästi, aiheuttamisperiaatteen mukaisesti ja kaikki epäsuorat kustannukset, esim. keräysastiat, poissulkien. Maksuperusteet eivät saa ylittää todellisia kustannuksia, jotka ovat tarpeen kustannustehokkaan palvelun tarjoamiseksi (vrt. 49 b§ perustelut)!

SUK edellyttää lisäksi sitä, että osapuolten oikeudet ja velvollisuudet ovat tasapainossa, jos sopimusta ei synny tai sopimuksesta joudutaan irrottautumaan. SUK ei esim. voi hyväksyä sitä, että viranomainen voisi käyttää yksinomaan tuottajaa kohtaan jätelain 128 §:n mukaista laiminlyönnin oikaisemista ja siihen 129 §:n mukaisesti kytkettyä uhkasakkoa, jos tuottajayhteisön ja kuntien välille ei synny sopimusta 30.6.2021 mennessä (49a§, pykäläkohtaiset perustelut).

JL 51§: Tuottajan tiedotus- ja neuvontavelvollisuus:

SUK:n mielestä ei tule vaatia, että tuottajien on tiedotettava uudelleenkäyttöä toteuttavista sekä uudelleenkäyttöä valmistelevista yrityksistä ja yhteisöistä. Ehdotus laajentaa vastuuta tuottajavastuun ulkopuolelle. Tuottajan tehtävänä ja vastuulla ei voi olla selvittää ja suositella alalla toimivia yrityksiä jätteen tuottajille.

JL 62 §: Tuottajayhteisöön liittyminen:

SUK kannattaa tuottajavastuullisille yrityksille asettavaa velvoitetta liittyä tuottajayhteisöön tai perustaa sellainen sekä sitä, että tuottajayhteisöön saa kuulua vain tuottajia.

SUK kannattaa sitä, että Pakkausten tuottajayhteisön toimialan olisi katettava kaikki pakkausmateriaalit.

SUK toteaa, että yhtiö on vastannut kuitupakkausten tuottajavastuusta turvaten materiaaliokohtaisen vastuunkannon, tasapuolisuuden, riskienhallinnan, aiheuttamisperiaatteen toteutumisen, kilpailuneutraliteetin ja oikeustoimikelpoisuuden. Nämä asiat pitää ottaa huomioon jatkossakin (vrt. JL 63 §. Tuottajayhteisön toiminta).

JL 65§: Tuottajien ja tuottajayhteisöjen yhteistyö:

SUK kannattaa ja pitää tärkeänä eri tuottajavastuualojen yhteistyötä - yhden luukun palveluperiaatetta.

JL 66a §: Tuottajan tai muun toimijan valtuutettu edustaja:

Pykäläehdotus ei varmista sitä, että etämyyjien yleinen ja tasapuolinen velvollisuus tuottajavastuuelvoitteiden täyttämistä toteutuu.

SUK esittää pykälän toiseen momenttiin seuraavaa tekstimuutosta:

- Esitys muokkaukseksi: ”Toiseen valtioon sijoittautuneen etämyyjän on nimettävä Suomeen sijoittautunut valtuutettu edustaja vastaamaan velvoitteistaan Suomessa tai liityttävä suoraan hyväksytyyn tuottajayhteisöön.”

JL 66c §: Tuottajavastuujärjestelmien yhteistyöryhmä:

Yksi tuottajavastuun toteuttamisen vaikeus on ollut viranomaisten tiedonsaantiongelman tuottajavastuun piiriin kuuluvista tuotteista ja tuottajista sekä eri valvontaviranomaisten välisen yhteistyön vähäisyys/puute. Tiedonvaihdon parantamiseksi ja valvontayhteistyön tehostamiseksi tuottajavastuujärjestelmien yhteistyöryhmään pitäisi saada mukaan ehdottomasti myös muut olennaiset viranomaiset mukaan, esimerkiksi Tulli, SYKE, TUKES ja Trafi.

Muut jätelain pykälät

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätelain muutosehdotuksen muista luvuista ja niiden perusteluista

Suomen Kuitukierrätys Oy (SUK), lausunto:

Luku 12: Jätteen kansainväliset siirrot

JL 117§: Tullin tehtävät:

Tullin mahdollisuuksia ja velvollisuutta luovuttaa tietoa ja tilastoja mm. viranomaisten käyttöön tuottajavastuun valvonnan tehostamiseksi tulisi lisätä.

JL 142, 142 a§: Tuottajarekisteri ja jätehuoltorekisteri:

Jätelain 142 §:ssä tarkoitettu tuottajarekisteri voisi samalla tavalla säädeltynä ja toteutettuna helpottaa tuottajavastuun valvontaa ja siten vähentää vapaamatkustusta, kun kaikille avoimesta tietopalvelusta olisi yhdellä haulla nähtävissä kaikki alat, joiden osalta tietty toimija on rekisteröitynyt tuottajaksi. SUK ehdottaa jätelakiin lisättäväksi uutena pykälänä vastaavaa 142 §:n tarkoittamaa Tuottajarekisteriä koskevaa tietopalvelua. Tietopalvelun ylläpitovelvollisuus olisi Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, joka hoitaisi muutoinkin tuottajarekisteriin liittyviä tehtäviä.

Muiden lakien muutettavat pykälät (ympäristönsuojelulaki, kemikaalilaki, rikoslaki ja laki rikesakkorikkomuksista

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne ympäristönsuojelulakiin, kemikaalilakiin, rikoslakiin ja ehdotetuista pykälämuutoksista ja niiden perusteluista

-

Asetusyhteenvedo

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne jätealan asetuksiin ehdotettavien muutosten keskeisestä sisällöstä

Suomen Kuitukierrätys Oy (SUK), lausunto:

VnA jätteistä

Yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteet:

SUK kiittää sitä, että Suomi ei kansallisesti kiristä tiukkoja jätedirektiivissä asetettuja yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteita.

SUK pitää epäkohtana sitä, että sitovia materiaali- ja vastuutahokohtaisia tavoitteita on asetettu vain tuottajavastuullisille tahoille. Esimerkiksi biojätettä koskeva kierrätystavoite puuttuu kokonaan. Jatkossa kierrätystavoitteet tulee asettaa nykyistä selkeämmin ja laajemmin vastuutahoittain ja materiaaleittain.

Yhdyskuntajätteen erilliskeräys:

SUK on valmis tukemaan lakiesityksen mukaista ratkaisua pakkausjätteiden kiinteistöittäisen keräyksen velvoiterajoista asuinkiinteistöillä edellyttäen, että luonnoksen JL 49a-d§:ssä esitetty tuottajien 80 %:n kustannusvastuu sekä kuntien ja tuottajien yhteistyön ja sopimusten tasapuoliset ja oikeudenmukaiset edellytykset täyttyvät (vrt. SUK:n lausunto JL 49 a-d§).

SUK esittää, että valtakunnallinen viiden huoneiston velvoiteraja pakkausjätteiden kiinteistöittäisessä keräyksessä koskee ensivaiheessa vain yli 10 000 asukkaan taajamia.

Luonnoksen velvoiterajat tuovat pakkaustuottajille merkittävästi lisäkustannuksia, joita voitaisiin nykyisessä pitkään jatkuvassa erittäin haastavassa taloudellisessa tilanteessa sekä lain muutoksen aiheuttamassa voimakkaassa muutostilanteessa porrastaa voimakkaammin rajaamalla asuinkiinteistökeräyksen velvoitteita. Porrastaminen myös varmistaisi lakimuutoksesta johtuvien perustavaa laatua olevien muutosten hallitumman toteuttamisen. Jätelakityöryhmässä vaiheittainen

eteneminen sai vahvaa kannatusta. Vaiheittaisuutta voi perustella myös sillä, että pakkausjätteiden kierrätystavoitteet on saavutettu hyvin.

Luonnoksen tekstissä jää epäselväksi, tuleeko myös yrityksistä erilliskerätty pakkausjäte toimittaa korvauksetta tuottajien järjestämään jätehuoltoon. Yrityspakkausten hyvin toimivaa kierrätystä ei tule muuttaa. Tuottajien vastuun tulee alkaa terminaalista ja jätettä tuottavilla yrityksillä tulee olla mahdollisuus tuoda oikein lajiteltu pakkausjäte maksutta tuottajien terminaaliin tai myydä se suoraan tuottajayhteisön kanssa sopimuksen tehneelle kierrätysyritykselle.

Kirjanpito:

Raportointiohjeissa tulee mahdollistaa käsittelyssä poistettujen jätemäärien laskenta toimitetun jätteen koostumuksen ja sitä käsittelevän laitoksen erottelukapasiteetin perusteella.

VnA pakkauksista ja pakkausjätteistä

Pakkausjätteen kierrätystavoitteet:

SUK tukee luonnoksessa esitettyä linjausta, jonka mukaan pakkausjätteen kierrätystavoitteita ei kiristetä kansallisesti (pl. alumiini). Tavoitteiden kansallinen kiristäminen heikentäisi tuottajavastuunsa hoitavien yritysten kilpailukykyä enemmän kuin on direktiivien puolesta välttämätöntä verrattuna vastuunsa hoitamatta jättäviin yrityksiin.

Asetusluonnoksessa esitetään, että, materiaalikohtaiset kierrätystavoitteet muutettaisiin tuottajia yhteisesti sitoviksi velvoitteiksi. SUK korostaa sitä, että tuottajayhteisöt vastaavat kierrätystavoitteiden saavuttamisesta vain niihin liittyneiden tuottajien markkinoille saattamien pakkausjätteiden osalta. Mikäli materiaalikohtaiset kierrätystavoitteet ovat kaikille tuottajille yhteisiä, joutuvat tuottajayhteisöihin liittyneet ja siten vastuunsa hoitaneet yritykset kustannusvastuuseen myös niiden yritysten kierrätysvelvoitteesta, jotka jättävät velvoitteensa hoitamatta ja joita valvovat viranomaiset eivät saa mukaan järjestelmään. Tämä heikentäisi esim. suomalaisten yritysten kilpailukykyä verrattuna ulkomaisiin etäkauppaa harjoittaviin yrityksiin.

Lisäksi SUK toteaa, että nykyinen kuitupakkausten virallisen kierrätysasteen laskennan kantaluku perustuu faktoihin ja raportoituihin pakkausmääriin eikä arvioihin. Kantaluku kasvaa sitä mukaa, kun etäkauppa ja vapaamatkustajat saadaan tuottajavastuun piiriin.

Kierrätystavoitteen saavuttamista tulee arvioida jätelakia valmistelleen työryhmän mietinnön mukaisesti:

- Tavoitteet koskevat yhteisesti kaikkia tiettyä pakkausmateriaalia markkinoille saattavia tuottajia ja juomapakkausten palautusjärjestelmiä.
- Juomapakkausten palautusjärjestelmät vastaavat juomapakkausasetuksessa säädettyjen kierrätystavoitteiden saavuttamisesta.
- Pantittomien pakkausten tuottajat huolehtivat pakkausjätteen kierrätystavoitteiden saavuttamisesta muilta osin.
- Tuottajayhteisön saavuttama kierrätysaste lasketaan jakamalla tuottajan tiettyä kalenterivuonna Suomessa kierrättämän pakkausjätteen paino niiden pakkausten painolla, jotka tuottaja on saattanut markkinoille Suomessa kyseisenä kalenterivuonna.

Pakkausjätteen erilliskeräysvelvollisuudet:

SUK kannattaa esitettyä muutosta, jonka mukaan tuottajien vastuulla olevien kuluttajille tarkoitettujen vastaanottoaikkojen minimimäärää alennetaan kuitu-, lasi- ja metallipakkausten osalta 1 850:stä 1 000 pisteeseen. Muutos on toiminnan tehokkuuden kannalta välttämätön, koska kiinteistöittäistä erilliskeräystä ja sen kattavuutta lisätään huomattavasti jäteasetukseen tulevalle erilliskeräysvelvoitteella, jolloin alueellisten vastaanottoaikkojen tarve vähenee.

Pakkaustuottajien vastuu yrityspakkauksista alkaa vastaanottoaikoista, joiden vähimmäismäärää ehdotetaan nostettavaksi 30:stä 60:een. Ympäristöministeriön LCA Consulting Oy:ltä tilaaman selvityksen mukaan vastaanottoaikkojen vähimmäismäärän nostamisella on vain vähäinen vaikutus jätettä tuottaville yrityksille. Tästä huolimatta SUK:n vähimmäismäärän nostaminen on hyväksyttävää, kun tuottajien vastuuta ei luonnoksen mukaisesti uloteta yrityspakkausten kiinteistöittäiseen keräykseen.

Seurantatietojen ilmoittaminen ja raportointi komissiolle:

Asetuksen 17 §:ssä seurantatietojen raportointiajankohtaa aikaistettaisiin pakkausten osalta kolmella kuukaudella (30.9. => 30.6.). Tämä johtaisi keskeneräisten tietojen toimittamiseen, joten raportoinnin määräaika ei tulisi muuttua. Kaikilta tuottajavastuullisilta yrityksiltä ei saada pakkausmäärätietoja kuudessa kuukaudessa ja viranomaisille toimitettua raporttia jouduttaisiin täydentämään raportointiajankohdan jälkeen. SUK esittää, että mikäli raportointia edellytetään 30.6. mennessä, kyseisen ajankohdan määrätietoja käytetään kantaluokana tuottajayhteisöjen kierrätysastetta laskettaessa.

VnA pakkausjätteistä, liite 2:

Myös SUK:n mielestä pakkausten ominaisuuksia koskevia perusvaatimuksia määritettäessä on tärkeää ottaa huomioon pakkauksen ja tuotteen muodostama kokonaisuus. Pelkän pakkauksen aiheuttamien ympäristövaikutusten minimointi johtaa yleensä ympäristön kannalta huonompaan lopputulokseen kuin tuotteen ja pakkauksen yhteenlaskettujen vaikutusten minimointi.

Vaikutusten arviointi

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perustelujen luvuista 4.2-5.

-

Muuta

Tähän voitte kirjoittaa lausuntonne perusteluiden muista osista ja muista mahdollisista asioista

-

Salmi Juha-Pekka
Suomen Kuitukierrätys Oy